

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIFLARDA MÜZİKLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ MASALIN DERS BAŞARISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ (Araştırma Makalesi)

Erhan AKIN (*)

Aykut NARİN (**)

Öz

Ülkemizde özellikle ilkökul kademesinde öğrenci, öğretmen ve derslik sayısının yetersiz olması ve okulun bulunduğu bölgede ulaşım problemlerinin yaşanması gibi nedenlerle eğitim öğretimin devam edebilmesi için farklı yöntemlere başvurulmaktadır. Bu yöntemlerden biri en az iki sınıfın birleştirilmesiyle eğitim öğretimin tek öğretmen tarafından verildiği birleştirilmiş sınıfların oluşturulmasıdır. Birleştirilmiş sınıflarda birden fazla yaş grubunun aynı ortamda ders görmesi eğitim öğretim sürecinin verimini azaltmakta ve öğrencilerin kalıcı öğrenmelerini engellemektedir. Derslerde verimi artırmak, kalıcı, etkili ve anlamlı öğrenmeler sağlamak, ders anlatımında uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerinin işlevselliğiyle ilişkilidir. Bu konuda geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri çoğu zaman yetersiz kalmaktadır. Öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, yapmaktan keyif aldıkları aktivitelerin derslere uyarlanması ile daha aktif katılımın sağlanacağı ve akademik başarının artacağı öngörülmektedir. Tüm bunlardan yola çıkarak kültürel ve toplumsal açıdan en önemli edebi türlerimizden biri olan masallar ders kazanımlarıyla harmanlanarak bütün sözel, görsel, fantastik öğeleriyle bir ders materyali haline getirilmiştir. Anlatımı zenginleştirmek ve daha eğlenceli hale getirmek amacıyla ders konularını kapsayan, masala uygun çocuk şarkıları yazılıp bestelenmiş ve müzikli masallar oluşturulmuştur. Bu çalışmada birleştirilmiş sınıflarda müzikle zenginleştirilmiş masalların ders başarısı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2. 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören 51 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerden 25'i deney, 26'sı kontrol grubunda yer almıştır. Analiz sonuçlarına göre geleneksel yöntem uygulanan gruplarla,

*) Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Türkçe Eğitimi ABD, (e-posta:erhanakin49@hotmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2372-9331>

**) Öğretmen, MEB, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, (e-posta: ayktnrn@gmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8371-2182>

şarkılı masalla ders anlatımı yapılan gruplar arasında amaçlanan kazanımların kazandırılması açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş Sınıf, Akademik Başarı, Masalla Eğitim, Müzikle Eğitim, Geleneksel Öğretim.

The Effect of the Tale Enriched with Music in the Multi-Grade Classes on the Academic Achievement

Abstract

In our country, different methods are used in order to continue education due to reasons such as insufficient number of students, teachers and classrooms at the primary school level, and transportation problems in the region where the school is located. One of these methods is to combine at least two classes to create joined classes where education and training are provided by a single teacher. The fact that more than one age group teaches in the same environment in multi-grade classrooms reduces the efficiency of the education process and prevents students from learning permanently. Increasing efficiency in lessons, providing permanent, effective and meaningful learning is related to the functionality of teaching methods and techniques applied in lecture. Traditional teaching methods and techniques are often insufficient in this regard. In line with the interests and wishes of the students, it is expected that more active participation and academic achievement will increase by adapting the activities they enjoy doing to the lessons. Based on all these, fairy tales, one of our most culturally and socially important literary genres, have been blended with academic achievements and turned into a course material with all verbal, visual, and fantastic elements. In order to enrich the narration and make it more fun, children's songs suitable for the table were written and composed, and musical tales were created. In this study, the effect of tales enriched with music on academic success in the multi-grade classrooms was examined. The study group of the research consisted of 51 students studying in 2nd, 3rd and 4th grades. 25 of these students are in the experimental group and 26 of these students are in the control group. According to the results of the analysis, it has been observed that there is a significant difference between the groups with traditional method and with the tales of the tales.

Keywords: *Multi-grade class, academic achievement, education with tale, education with music, traditional method*

Giriş

Ülkemizde kırsal bölgelerde yer alan köyler dağınık alt yerleşim birimlerinden oluşmaktadır. Bu küçük yerleşim yerlerinde nüfusun az olmasına bağlı olarak öğrenci sayıları da oldukça azdır. Yerleşim özellikleri ve öğrenci sayıları göz önüne alındığında bu bölgelerde aktif okulların bulunması zorlaşmaktadır (Başaran, 1988). Ortaokul ve lise yaş gruplarında bu problem; yatılı bölge okulları ve pansiyonlu okullarla çözülmekte-

dir. Ancak ilkokul yaş grubunda çocukların ailesinden uzak kalması farklı problemlere yol açabilir. Bu nedenle öğrenci sayılarının farklı sınıflar oluşturmaya elverişli olmadığı bölgelerde birleştirilmiş sınıflar oluşturularak eğitim öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Temel olarak yetersiz öğrenci sayısı, olumsuz coğrafi koşullar ve ulaşım problemleri nedeniyle birden daha fazla sınıfın birlikte, tek öğretmen tarafından okutulmasına birleştirilmiş sınıf adı verilir (Köksal, 2006). Benzer birçok farklı tanımının bulunmasıyla birlikte, özetle ilkokul 1., 2., 3. ve 4. sınıfların öğrenci sayısı az olan en az ikisinin aynı sınıfta birleştirilmesiyle oluşan sınıfa birleştirilmiş sınıf denir.

Birleştirilmiş sınıflarda eğitim birtakım zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bunlardan en önemlisi birleştirilmiş sınıflarda sınıf yönetiminde yaşanan güçlüklerdir (Döş ve Sağır, 2013). Sınıf yönetimi öğrencilerin öğrenmelerini destekleyen düzenli bir sınıf ortamının oluşturulmasını ifade eder (Çalık, 2012). Böyle bir ortamın oluşturulması için aynı yaş grubundaki öğrencilerin bir arada olması süreci olumlu yönde etkilemektedir. Ancak günümüzde çok sayıda bulunan birleştirilmiş sınıflarda heterojen yaş ve seviye grupları bulunmakta (Yıldız ve Köksal, 2009) ve bu durum sınıf yönetimini güçleştirmektedir (Döş ve Sağır, 2013).

Bir başka sorun ise müstakil sınıflarda kolaylıkla kullanılabilen geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin, birleştirilmiş sınıflı okullarda farklı sınıf gruplarının beraber eğitim almasından kaynaklı, yeterli verimlilikte olmamasıdır. Birleştirilmiş sınıflarda düz anlatım, uygulama ve soru cevap yönteminin sıklıkla kullanılan yöntemler olduğu; araştırma-inceleme dönük çalışmalar, deney ve gözlem, yaratıcı düşünmeye yönelik proje çalışmaları, eğitici oyunlar, ebeveyn rehberliği, gösteri, grupla işbirliği ve bireysel çalışmanın daha az tercih edilen yöntemler olduğu görülmüştür. Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere; birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenler çoğunlukla geleneksel öğretim yöntemlerini kullanmaktadır (Dursun, 2006).

Birleştirilmiş sınıflı okullarda öğrenci başarısının artması derslerdeki verimliliğin artmasına bağlıdır. Bu verimliliğin artması çocukların derse olan ilgi ve isteklerinin artırılmasıyla doğru orantılıdır (Ültay ve Alev, 2017). Dil becerilerinin gelişmeye başladığı ilk çocukluk döneminden itibaren çocukların masala karşı büyük bir ilgisi vardır. Önce dinlediği masalları başkalarına anlatmaktan büyük keyif alan çocuklar, büyüyüp ilkokula başladıklarında okuma-yazmayı öğrendikleri andan itibaren artık kendi kendilerine masallar okuma ve yazma ihtiyacı duyarlar. Bundan dolayı masallar temel dil becerilerini ve yaratıcı düşünme becerisini geliştirmede önemli bir araçtır (Çetinkaya, 2007). Masal, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğe göre “ Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü geleneğe yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.” Olarak tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2019). Çocukların ilgisini çekmesi ve akılda kalıcı fantastik hayal ürünlerini içermesi bakımından masalla ders anlatmanın ders başarısını artıracığı düşünülmektedir. Ancak masallar sözlü anlatıma dayalı olduğundan, masalların yalnızca sözel zekâ üzerine yoğunlaşacağı ve bunun bir süre sonra tekdüzelik yaratacağı öngörülmüştür.

Bu nedenle anlatım biçimini çeşitlendirmek ve işleyişi daha eğlenceli hale getirmek amacıyla araştırmanın içeriği müzikle zenginleştirilmiştir. Tüm bunlardan yola çıkarak bu araştırmada masal ve müziğin ders başarısı üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Alan-yazın incelendiğinde zekânın araştırıldığı birçok çalışmaya rastlanmıştır (Gençel-Ataman, 2014). Çoklu Zekâ Kuramı söz konusu bu çalışmaların başında gelmektedir. Çoklu Zekâ Kuramının öncüsü Gardner insanlarda zekânın sadece sayısal ve sözel olarak ayrılmayacak kadar geniş kapsamlı olduğu gerçeğini bilim dünyasına kazandırmıştır (Başaran, 2004). Sözel ve sayısal yeterlilikler; zekâ, yetenek ve başarı testlerinde önemsenen özelliklerdir. Ancak ayrıntılı şekilde incelendiğinde zekânın farklı alanlarının da olduğu görülmektedir. Zira matematik yeteneği ortalamadan düşük olan bir bireyin, renkleri bir araya getirip özgün sanatsal ürünler ortaya koyabileceği, zekânın daha çeşitli ve geniş bir alanda incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Tüm bu nedenlerden yola çıkan Gardner, farklı zekâ alanlarının tespiti üzerine önemli çalışmalar yapmıştır (Talü, 1999).

Gardner'in Çoklu Zekâ Kuramına göre zekâ türleri aşağıda yer almaktadır (Gardner, 1993):

1. *Sözel-Dilsel Zekâ*: Sözel ifadeleri kullanmaya ve anlamaya yatkın olma. Sözlü ve yazılı dil becerisi.

2. *Mantıksal-Matematiksel Zekâ*: Rakamları etkili kullanabilme ve herhangi bir problemde doğan sonuçları mantık çerçevesinde düşünebilme becerisi.

3. *Müziksel-Ritmik Zekâ*: Müziği oluşturan terimlere hassasiyet, bir müzik aleti çalma, şarkı söyleyebilme ve beste yapabilme becerisi.

4. *Kişisel-Öze dönük Zekâ*: Bireyin kendini tanıması, yeterliliklerinin ve sınırlılıklarının farkında olması, ruh halini anlayabilmesi ve neyi istediğini bilerek bunlara göre hareket etmesi öze dönük zekâ ile ilgilidir.

5. *Bedensel-Kinestetik Zekâ*: Bedensel hareketleri etkili kullanabilme, duygu ve düşüncelerini ifade ederken vücudunun bölümlerini kullanabilme becerisi.

6. *Uzamsal-Görsel Zekâ*: Biçim, şekil-zemin ilişkisi, görüş boşluğu, renkler ve çizgiye hassasiyet. Görsel hafızayı etkin kullanarak uzamsal ilişkiler kurabilme becerisi.

7. *Kişilerarası (Sosyal) Zekâ*: İnsanlarla iyi ilişkiler kurabilme, işbirliği içinde çalışabilme, etkili iletişim sayesinde etrafındaki insanların sıkıntı ve problemlerini çözebilme becerisi.

8. *Doğacı Zekâ*: Doğaya ve çevreye karşı duyarlılık, tabiata karşı ilgi duyma, canlılar ve doğal çevre sorunlarına dair çözümler üretme becerisi.

Yukarıdaki zekâ alanlarından her biri farklı bir algılama biçimidir. Her bireyde farklı zekâ alanları baskınlık gösterir. Örneğin; kimi çocuk, anlatılanlar sayılar aracılığıyla örneklendirildiğinde konuyu daha iyi kavrarken bir başka çocuk bedensel hareketlerle ifade edildiğinde konuyu daha iyi kavrayabilir. Ya da bir diğeri müzik eşliğinde notalar ve ritmin ahengiyle daha verimli öğrenmeler gerçekleştirebilir (Tuğrul ve Duran, 2003).

“Birleştirilmiş Sınıflarda Müzikli Masalın Ders Başarısı Üzerine Etkisi” başlıklı bu araştırmada örnek olarak seçilen derslerdeki konuların bazıları geçmişten günümüze anlatılagelen, sözlü edebiyatın önemli türlerinden olan (Çobanoğlu, 2012) masalların içine yerleştirilmiş, bazıları ise çizgi dizi ya da filmlerden uyarlanarak masal haline getirilen fantastik kurgu içerisine yedirilmiştir. Bu sayede ders konusu masalla anlatılırken “anlatım” tekniğinin kullanılmasıyla sözel zekâ; masalların belirli yerlerinde geçen, anlatılan konuyla alakalı yazılıp bestelenmiş çocuk şarkılarının seslendirilmesi ve öğretilmesiyle müziksel-ritmik zekâ; gerçeküstü olaylar ve varlıkların bulunması, nesnelere abartılı ölçülerle anlatılması sayesinde mantıksal ve matematiksel zekâ; masal görsellerinden destek alınması ve hayal dünyasının aktif kullanılmasıyla görsel-uzamsal zekâ; yer yer masallardaki olayların rol oynama ve drama teknikleriyle canlandırılması sayesinde bedensel-kinestetik ve sosyal zekâ; öğrencinin kendini masal kahramanlarının yerine koymasına, “Ben olsam ne yapardım?” şeklinde düşünmesine olanak sağlayarak kişisel-öze dönük zekâ aktif hale getirilmiş, böylelikle bütün zekâ alanları birlikte kullanılmıştır.

Zekâ; ifadeleri algılayarak soyut ve somut varlıkların birbiriyle olan ilişkilerini anlayabilme, soyut düşünebilme ve bu bilişsel faaliyetleri organize bir biçimde amaca uygun kullanma becerisidir (Çakar ve Arbak, 2004). Zekâyâ dair teoriler günümüzde, zekânın geliştirilmeye uygun bir yeterlik olduğunu ve kalıtsal temellerinin bulunduğunu kabul etmektedir. Bunlardan hareketle zekâ; bireye kalıtım yoluyla gelen, bir kuşaktan diğerine geçen ve sınır sisteminin görevlerini içeren, tecrübe ve çevre etmenleriyle oluşan bir bileşim şeklinde ifade edilebilir. Zekâ birçok zihinsel becerinin farklı durum ve şartlarda kullanılmasını içermektedir (Çuhadar, 2017, s.11).

Problem

Birleştirilmiş sınıflar ülkemizin bir gerçeğidir. Bu sınıflar tüm çocukların eğitim-öğretime devam edebilmeleri için uygulamaya konmuştur ve ciddi bir öğrenci kitlesini kapsamaktadır. Geleneksel öğretim, yöntem ve teknikleri birleştirilmiş sınıflarda yoğun olarak kullanılmakta ancak günümüz ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır (Dursun, 2006; Sağ, Savaş ve Sezer, 2009). Bu nedenle yeni öğretim, yöntem ve teknikleri geliştirilmesinin ve birleştirilmiş sınıflar için uyarlanmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma birleştirilmiş sınıflarda müzikle zenginleştirilmiş masalın ders başarısı üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Problem Cümlesi

Birleştirilmiş sınıflarda masal ve müzik ile ders anlatımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi nedir?

Alt Problemler

- 1- Birleştirilmiş sınıflarda geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle ders anlatımı kazanımlara ulaşmada ne düzeyde etkilidir?

- 2- Birleştirilmiş sınıfın yer aldığı okullarda sınıf yönetimi açısından masalla ders anlatımının herhangi bir etkisi var mıdır?
- 3- Deney grubu öğrencilerinin “müzikli masalla ders işleme yöntemine yönelik görüşleri” nelerdir?

Yöntem

Karma yöntemin kullanıldığı bu araştırma nice ve nitel yöntemlerin birlikte kullanılması yoluyla yapılmıştır. Bu araştırmanın nicel ve nitel bölümleri sırayla araştırma sorularına göre ele alınmıştır. Ardından nicel veriler analiz edilmiş ve nitel kısımlardan elde edilen verilerle entegre edilerek bulgular oluşturulmuştur. Karma yöntemle yapılmış araştırmaların avantajlarının başında nicel ve nitel yöntemlerin birbirini tamamlayıcı nitelikte olması gelmektedir. Karma yaklaşım, araştırmaların niteliğini artırmakta ve zayıf yönlerini azaltmaktadır. Karma yöntem ile yapılan araştırmaların yaygınlaşacağı ve avantajlarının yakın gelecekte anlaşılacağı öngörülmektedir (Johnson ve Christensen, 2014). Karma yöntemle yapılan araştırmalarda, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin artırılması amaçlanır (Creswell ve Clark, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni Türkiye’deki birleştirilmiş sınıflı okullarda öğrenim gören öğrencilerdir. Araştırmanın çalışma grubunu Güneydoğu Anadolu Bölgesinde MEB’e bağlı birleştirilmiş sınıflı 5 ilkokulda öğrenim gören 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan 5 ilkokul ilçede yer alan birleştirilmiş sınıflı okullar arasından rastgele seçilmiştir. Tablo 1’de deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci sayıları gösterilmiş olup, 2. sınıftan 15, 3. sınıftan 19 ve 4. sınıftan 17 öğrenci olmak üzere toplam 51 öğrenci ile çalışılmıştır. Her sınıf seviyesinden bir deney, bir de kontrol grubu oluşturulmak suretiyle toplam 3 deney, 3 kontrol grubu üzerinde değerlendirme yapılmış ve sonuca ulaşılmıştır. 1. sınıf öğrencileri ses öğrenme sürecinde olduklarından araştırma kapsamına alınmamıştır.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Sınıf Düzeyleri

Grup	2	3	4	Toplam
Deney Grubu	7	9	9	25
Kontrol Grubu	8	10	8	26
Toplam	15	19	17	51

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacının hazırladığı konu testleri kullanılmıştır. Bu konu testleri Türkçe, Matematik ve Hayat Bilgisi derslerinden 20’şer so-

ruluk çoktan seçmeli testler halinde hazırlanmıştır. Yanlış cevapların doğrular üzerinde etkisi olmayacağı şekilde değerlendirme yapılmıştır. Testlerin hazırlanması aşamasında soruların kazanımlara uygunluğu göz önünde tutulmuştur. Testler ön test ve son test olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular çoktan seçmeli test haline getirilmiş, bu test uzman görüşü almak üzere bir alan uzmanına gönderilmiştir. Gelen dönüt doğrultusunda testin son hali oluşturulmuştur. Ön testte anlatılacak konuyla alakalı, grupların önbilgileri test edilmiş ve sonuçlara göre birbirine denk deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Gruplar oluşturulduktan sonra önceden belirlenen konular kontrol gruplarına geleneksel öğretim yöntem ve teknikleriyle, deney grubuna ise müzikle zenginleştirilmiş masallar yardımıyla anlatılmıştır. Son testte; anlatılan konularla ilgili değerlendirme yapılmış ve deney ile kontrol grupları arasında test başarısı bağlamında anlamlı farklılığın olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 2. Sınıf Düzeyleri ve Kazanımlar

Sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
Kazanım	HB.2.4.1. Ulaşım türlerini ve araçlarını sınıflandırır.	M.3.2.1.1. Küp, kare prizma, dikdörtgen prizma, üçgen prizma, silindir, koni ve küre modellerinin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını belirtir.	F.4.4.3.1. Maddelerin hâllerine ait temel özellikleri karşılaştırır. F.4.4.3.2. Aynı maddenin farklı hâllerine örnekler verir.

Tablo 2’de 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine araştırma kapsamında kazandırılacak kazanımlar gösterilmiştir. Her sınıf grubu için farklı dersler seçilmiş, çalışmanın farklı derslerde etkisi ölçülmüştür. Araştırmacı tarafından kazanımlarla ilgili hazırlanan masallar ve konuya dair mesajlar verilmektedir. Aynı zamanda konuyla ilgili hazırlanan şarkılarla, notalar eşliğinde öğrencilerin ilgilerini arttırmak ve öğrenmeyi kolaylaştırmak hedeflenmiştir.

Araştırma kapsamında kullanılan masallardan bazı kesitler aşağıda sunulmuştur:

“En iyisi deniz yolundan gitmek, hem ne güzel dalgaları seyrede seyrede giderim.” derken burada deniz olmadığını hatırlamış. “Trenler ve tramvaylar demir yolunda gider, üstelik en güvenli yolculuk çeşidi de demir yoludur. İyisi mi ben trenle gideyim.” diyerek tren istasyonuna doğru yola koyulmuş. İçinden de şarkı söylüyormuş:

*Kara yolunda arabalar vızır vızır durmazlar
Kırmızı ışık yandığında bilirler ki durmalılar.
Hava yolunda uçaklar var bulutlara yakınlar
Pamuk tarlasında gibi çok yüksekte uçurlar.”*

(Kazanım: HB.2.4.1. Ulaşım türlerini ve araçlarını sınıflandırır.)

“Ormana vardıklarında Charizard’ın küp mağara evine gelmeden neler yapacaklarını iyice konuşmuşlar. Çok sessiz olmaları gerekiyormuş. Kapıdan girmişler. Pikachu bir kafesin içinde hapsolmuş çaresiz gözlerle etrafta seyrediyormuş. Uyuyan dev ejderhanın arkasından sessiz adımlarla yürüyorlarmış. Ash’in babası “Sessiz olalım, cam kırıklarının üzerinde yürür gibi parmak uçlarında yürüyelim.” demiş. Demirden yapılmış kocaman silindirik kafesin kapısı kilitliymiş, anahtarı ejderhanın yanından almış birisi. Kapıyı açmışlar minik tavşan içerden çıkıvermiş.”

(Kazanım:M.3.2.1.1. Küp, kare prizma, dikdörtgen prizma, üçgen prizma, silindir, koni ve küre modellerinin yüzlerini, köşelerini, ayrıtlarını belirtir.)

“Emiray kitabı eline almış, “Macera bitti şifreyi çöz.” yazıyormuş kitapta. Geçirdiği zorlukları bir bir hatırlayıp ne olabilir şifre diye düşünmüş. “Önce taşların içinden geçtim, sonra nehirden aldığım suyla bir ağacı hayata döndürdüm. En son ahır saran zehirli gazlardan zarar görmeden hayvanları kurtardım.” derken kitabın neyi anlatmaya çalıştığını anlamış. Dünyadaki bütün maddeler eskiden de günümüzde de hatta gelecekte de üç temel halde bulunur. Taş katıdır, su sıvı, duman gaz... Şifre maddenin halleriymiş.

Kitap bir kez daha açılmış, sayfaları sağa sola saçılmış. Bizim haylaz demiş ki “Yeter artık bu kaçınıcı...” Kitap demiş: “Üzülme, dertlenip de süzülme. Geçtin testi aferin, doğru yap vazifeni. Büyüklerini dinle, her bulduğun odaya girme.” demiş ve çocuğu kütüphaneye geri bırakmış. Derin bir nefes alan Emiray bir daha asla büyüklerin söylediklerini unutmamaya söz vermiş kendi kendine.

Gökten üç elma düşmüş, biri bizim haylazın başına, biri yardımsever arkadaşının başına, biri de bu masalı dinleyenlerin başına...”

(Kazanımlar: F.4.4.3.1. Maddelerin hâllerine ait temel özellikleri karşılaştırır. **F.4.4.3.2.** Aynı maddenin farklı hâllerine örnekler verir.)

Görüldüğü üzere masalarda olay örgüsü içerisinde konunun önemli noktaları vurgulanmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Öğrencilerin açıklamalarına yönelik yapılan analiz sürecinde nitel araştırma konusunda uzman görüşü alınmış ve öğrencilerden katılımcı teyidi edinilmiştir. Bu sayede araştırmada yer alan nitel verilere dair inandırıcılığı artırmak amaçlanmıştır. Araştırmacı katılımcıların bilgilerine yer vermiş ve veri toplama, veri analizi süreçlerini ayrıntılı şekilde açıklamıştır. Ayrıca araştırmacı tarafsız davranmış ve katılımcıların verdiği cevaplardan alıntılar yapmıştır. Tüm bunlar araştırmanın nitel kısmının güvenilirliğini artırmak amacıyla yapılmıştır (Creswell, 2014). Araştırmanın geçerliğini artırmak için araştırmacıların önyargısını dikkate alan yansıtılabilirlik stratejilerine ve katılımcılara ait alıntılarını içeren düşük çıkarım tanımlayıcılarına yer verilmiştir (Johnson ve Christensen, 2014, s.266). araştırmanın nicel kısmına dair güvenilirliği hesaplamak amacıyla verilerin Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmanın Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır. Bu güvenilirlik katsayısının iyi düzeyde olduğu anlaşılmıştır (Kılıç, 2016).

Araştırmanın Etiği

Araştırma yapılırken öğrencilerin kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Öğrencilerin gönüllülüğü esas alınmıştır. Velilerden onay formu alınmış ve öğrencilerin hiçbir şekilde zarar görmemeleri için tüm önlemler alınmıştır. Araştırmanın yapılması için gerekli izinler ilçe milli eğitim müdürlüğünden (Konu: Araştırma izni, Sayı: 99057789-51.99-E.6609240) alınmıştır.

Araştırmacıların Rolü

Araştırmacılarından biri deneysel araştırma kapsamında verilen müzikle zenginleştirilmiş masallar içeren eğitimi öğrencilere vermiştir. Diğer araştırmacı ise araştırmanın sorumlu yazarı rolünü üstlenmiştir.

Bulgular

Araştırmada kullanılan deneysel desen Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öntest ve Sontest Eşleştirilmiş Kontrol Gruplu Desen

Grup		Öntest	İşlem	Sontest
Deney Grubu	M	O1	X	O3
Kontrol Grubu	M	O2	-	O4

Tablo 3'e göre bu araştırmada deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney ve kontrol grubuna öntest uygulanmıştır. Deney grubuna müzikli masallarla eğitim verilirken kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle ders anlatımı yapılmıştır. Son olarak her iki gruba sontest uygulanmış, ardından sonuçlar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	SS	Sd	t	P
Öntest Puanları	Deney Grubu	25	38.18	22.40	49	-.08	.93
	Kontrol Grubu	26	38.64	16.01			

p< .05

Tablo 4'e göre deney ve kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı farkın olmadığı görülmüştür (p>.05). Buna göre araştırmanın başında oluşturulan deney ve kontrol grubunun eşdeğer olduğu varsayılmıştır.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubunun Normallik Varsayımlarının İncelenmesi

		Basıklık Katsayısı	Çarpıklık Katsayısı	Shapiro-Wilk Testi		
				İstatistik	df	P
Deney Grubu	Öntest	-.32	.72	.93	25	.10
	Sontest	-1.09	.33	.90	25	.05
Kontrol Grubu	Öntest	-.07	.54	.94	26	.17
	Sontest	.24	-.07	.98	26	.95

Deney ve kontrol grubundaki verilerin normal dağılım sergileyip sergilemediğini incelemek amacıyla basıklık ve çarpıklık katsayılarının -1.96 ile +1.96 arasında olması gerekmektedir (Can, 2017). Ayrıca örneklem sayısının 51 olmasından dolayı Shapiro-Wilk testinin incelenmesi ve bu teste ilişkin p değerinin .05'ten büyük olması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2005). Tablo 5 incelendiğinde de basıklık ve çarpıklık katsayılarının -1.96 ile +1.96 arasında olduğu ve Shapiro-Wilk testine ilişkin p değerlerinin .05'ten büyük olduğu anlaşılmıştır. Buradan hareketle deney ve kontrol grubuna ait verilerin normal dağılım sergilediği söylenebilir.

Tablo 6. Deney Grubunun Öntest Puanları ile Sontest Puanlarının İlişkili Ölçümler İçin İlişkili Örneklem T-Testi ile Karşılaştırılması

	n	\bar{X}	SS	sd	T	P
Öntest	25	38.18	22.40	24	-17.12	.00
Sontest	25	72.90	18.53			

p< .05

Tablo 6 incelendiğinde deney grubunun öntest puan ortalamaları (\bar{x} =38.18) ile sontest puan ortalamaları (\bar{x} =72.90) arasında anlamlı farkın olduğu görülmüştür (p<.05). Deney grubunun sontest puanlarının anlamlı şekilde artması müzik ve masal ile eğitimin ders başarısını artırdığı anlamına gelmektedir.

Tablo 7. Kontrol Grubunun Öntest Puanları ile Sontest Puanlarının İlişkili Ölçümler İçin İlişkili Örneklem T-Testi ile Karşılaştırılması

	n	\bar{X}	SS	Sd	T	P
Öntest	26	38.64	16.01	25	-8.2	.00
Sontest	26	52.08	15.20			

p< .05

Tablo 7'ye göre kontrol grubunun öntest puan ortalamaları ($\bar{x}=38.64$) ile sontest puan ortalamaları ($\bar{x}=52.08$) arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<.05$). Buna göre geleksel eğitim gören kontrol grubunda da başarı düzeyi anlamlı olarak artmıştır. Öntestler bütün gruplara, konu anlatımı yapılmadan, öğrencilerin önbilgileri ve hazırbulunuşluk düzeylerini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Dolayısıyla öntest sonrası tüm gruplara farklı yöntemlerle ders anlatımı yapıldığından kontrol gruplarının sontestte başarılarının artması öngörülen bir sonuçtur.

	n	\bar{X}	SS	Sd	T	P
Deney	25	70.90	18.53	49	4.39	.00
Kontrol	26	52.08	15.20			

$p<.05$

Tablo 8'e göre deney grubundaki öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin son test puanları ($\bar{x}=70.90$) ile kontrol grubunun son test puanları ($\bar{x}=52.08$) arasında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir ($p<.05$). Buna göre müzik ve masalla öğretimin akademik başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 6 ve Tablo 7'ye göre hem deney hem kontrol grubunun sontest puan ortalamaları öntest puan ortalamalarına göre anlamlı şekilde daha yüksek çıkmıştır. Ancak deney ve kontrol gruplarının sontest puanları karşılaştırıldığında, deney gruplarının sontest puan ortalamalarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın sonunda deney gruplarına müzikli masalla ders anlatımına ilişkin görüşleri sorulup düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğrencilerden görüşler alınırken objektifliğin sağlanması ve gizliliğin korunması açısından isim belirtmeden değerlendirme yapılması sağlanmıştır. Alınan öğrenci görüşleri incelendiğinde genel olarak öğrencilerin bu yöntemi eğlenceli ve faydalı buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Uygulanan yöntemle dair bazı öğrenci görüşleri şöyledir:

2. sınıf öğrencilerine, hayat bilgisi dersinde ilgili kazanıma yönelik yapılan etkinlikler neticesinde alınan öğrenci görüşleri:

Öğrenci 1: "Masallar sayesinde dersi sanki hayalimde yaşamışım gibi oldu."

Öğrenci 2: "İlk defa müzik dersi dışında bir derste şarkı söyledik. Derste şarkı söylemek çok eğlenceliydi. Hem eğlendik, hem öğrendik."

3. sınıf öğrencilerine, matematik dersinde, ilgili kazanıma yönelik yapılan etkinlikler neticesinde alınan öğrenci görüşleri:

Öğrenci 3: "Hiç sıkılmadım ve zorlanmadım. Bütün dersler masallı olsun."

Öğrenci 4: "Derste öğrendiklerimiz hayatımızın her yerinde karşımıza çıkabilir. Bunu masalda gördük. Çok güzel bir dersti. Acaba her dersin masalı var mıdır?"

4. sınıf öğrencilerine, fen bilimleri dersinde, ilgili kazanıma yönelik yapılan etkinlikler neticesinde alınan öğrenci görüşleri:

Öğrenci 5: “Şarkılara bayılıyorum! Yeni bilgileri bu şekilde eğlenerek öğrenmek süper.”

Öğrenci 6: “Derse masalla başlayınca çok şaşırdım. Hele bir de şarkı söyleyince hangi derste olduğumuzu karıştırdığımızı düşündüm. Oysa farklı bir şekilde ders işlemek ne güzelmiş. Hiç sıkılmadım.”

Öğrenci görüşlerine genel manada bakıldığında müzikle zenginleştirilmiş masallar çocukların başarısına olumlu katkı sağlamasının yanında eğlenmelerini sağlamıştır. Uygulanan etkinliklerle alakalı olumlu görüşlerini dile getiren 3. Sınıf öğrencisi ‘Öğrenci 4’, bu tür etkinliklerin başka derslerde de yapılabilirliğini merak etmesi dikkat çekmektedir. Aynı zamanda ‘Öğrenci 3’ ve ‘Öğrenci 6’, öğrencilerde eğlenceli bir ders izlenimi yaratan müzikle zenginleştirilmiş masallar sayesinde, dersten hiç sıkılmadıklarını dile getirmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucuna göre masal ve müziğin birleştirilmiş sınıfta öğrenim gören öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı görülmüştür. Benzer şekilde Gençler-Ataman (2014)’ün yaptığı çalışmada da müziğin ders anlatımında kullanılmasının öğrencilerdeki ders başarısını artırdığı görülmektedir. Kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemleriyle eğitim gören çocukların son testteki başarılarının ön teste oranla daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ancak deney ve kontrol grubunun ön test sonuçları birbiriyle benzerken, son test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu çalışma sonucunda masalların anadil öğretiminde olduğu gibi ilkökul akademik ders kazanımlarını edinmede de olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Mert (2012) tarafından yapılan benzer araştırma sonucuna göre masalların anadil eğitiminde ve öğretiminde önemli bir yere sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Köksal (2006)’a göre okuldaki öğretimin içeriği ve yöntemi; öğrencinin olaylara bakış açısını, olayları değerlendirme şeklini, duygu-düşüncelerini, zevk ve ilgilerini, problemleri algılama ve çözme becerilerini geliştirecek biçimde olmalıdır. Bu çalışmada; birleştirilmiş sınıflarda masal ve müzik eşliğinde ders anlatılmış, ilgilerini çeken bu yöntem ile öğrencilerin daha iyi öğrendikleri görülmüştür. Kılıçarslan (2019) yaptığı çalışmada masalların toplumsal, kültürel değerleri barındırdığını, bu sayede değerler eğitimi, hayal dünyasının geliştirilmesi, akademik başarının artırılması gibi birçok faydasının olduğunu belirtmiştir.

Özben (1997) tarafından yapılan çalışmaya göre birleştirilmiş sınıflarda öğrenci sayısı genellikle az olduğundan öğrenci kümeleri ve grup çalışmaları yapılamamakta bu nedenle yeni öğretim tekniklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma sonuçları; birleştirilmiş

sınıflı okullarda, bağımsız sınıflarda kullanılan yöntemlerin öğrenmede yetersiz kaldığını, yeni öğretim yöntem ve tekniklerin geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Tüm bunlardan yola çıkarak yapılan araştırmada; birleştirilmiş sınıflarda derslerin tüm öğrencilere hitap edecek şekilde farklı öğretim uygulamalarıyla renklendirilmesinin başarıyı artırdığı görülmüştür. Araştırma bulgularına göre derslerin masal ve müzikle zenginleştirilerek anlatıldığı gruplarda, geleneksel yollarla öğretim yapılan gruplara oranla daha etkili ve kalıcı öğrenmeler gerçekleşmiştir.

Alan yazın incelendiğinde birleştirilmiş sınıfta görev yapan öğretmenlerin çoğunluğunun bağımsız sınıflarla aynı programı kullanma konusunda olumsuz görüşe sahip olduğu görülmektedir (Yıldız ve Köksal, 2009). Araştırmada elde edilen bulgulara göre, bağımsız sınıflı ilkokullarda uygulanan programın birleştirilmiş sınıflarda da uygulanabileceği, ancak yönteminin çeşitlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Masal ve müzik ders işleyişini zenginleştirmekte, hem öğrenciler hem öğretmenler için daha keyifli hale getirmektedir. Masalların önem ve işlevselliği düşünüldüğünde, masal okuma ve yazma konusunda ilgili ve yetenekli sınıf öğretmenlerince bu materyalin derslerin anlatımında etkili olarak kullanılabilmesi mümkündür (Çetinkaya, Topçam ve Sönmez, 2019). Öğrenmeyi kolaylaştırması ve kalıcılığı artırması yönünden de olumlu etkileri görülmüştür. Dersin masal ve müzik yardımıyla işlenmesi, sadece anlatıldığı sınıf grubunun değil bütün öğrencilerin ilgiyle dinlemelerini sağlamaktadır. Örneğin; 3.sınıfa bir konu masal ve müzikle anlatılırken öğrenilen şarkıya 2. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri de eşlik edecek, masalı bu öğrenciler de dinleyecektir. Bu sayede 2. sınıflar için bir sonraki sene konularının masal ve müzik yoluyla hissettirildiği gibi, 4. sınıflar için de tekrar yapılması yoluyla bilgileri pekiştirecektir.

Öneriler:

- 1- Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri hizmet içi eğitimlerle masal yazma, okuma konusunda geliştirilmelidir. Bununla alakalı bakanlıkça çalışma başlatılmalıdır.
- 2- Birleştirilmiş sınıfların şartları dikkate alınarak bu alanda yeni ve işlevsel programlar hazırlanmalıdır.
- 3- Birleştirilmiş sınıflara özel programın yanında ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları da güncellenmeli, masalla ders anlatımına yönelik içeriklere yer verilmelidir.
- 4- Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin işbirliği halinde hareket etmeleri ve yeni öğretim yöntemleriyle ilgili fikir alışverişi yapmalarına olanak sağlanmalı, belirli aralıklarla toplantılar düzenlenmeli ve bilgi iletişim sistemlerinin kullanımı teşvik edilmelidir.

Kaynakça

- Başaran, B. I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi* , 7-15.
- Başaran, İ. E. (1988). *Eğitime giriş*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2017). *SPSS İle bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çakar, U., & Arbak, Y. (2004). Modern yaklaşımlar ışığında değişen duygu-zeka ilişkisi ve duygusal zeka. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23-48.
- Çalık, T. (2012). Sınıf yönetimi ile ilgili ilgili kavramlar. L. Küçükahmet (Editör). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çetinkaya, F. Ç., & Topçam, A. B. ve Sönmez, M. (2019). Drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının masal yazma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 337-352.
- Çetinkaya, Z. (2007). Öğretmenlerin masallara ve bunların türkçe eğitiminde kullanımına ilişkin görüşleri ölçeğinin geliştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ,9(2),107-109.
- Çobanoğlu, Ö. (2012). *Halk edebiyatına giriş-I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Çuhadar, H. (2017). Müziksel zeka. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 1-12.
- Döş, İ., & Sağır, M. (2013). Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların yönetim sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 237-250.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri . *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* , 33-57.
- Gardner, H. (1993). *Frames Of mind: The theory of multiple intelligences*. New York: A Division of Harper Collins Publishers.
- Gençel-Ataman, Ö. (2014). Ortaokul öğrencilerinin matematik dersi başarısında Mozart müziği etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 81-93.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları nicel, nitel ve karma yaklaşımlar*. (4. Baskı). Ankara: Eğiten Kitap.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach's alpha reliability coefficient. *Psychiatry and Behavioral Sciences*, 6(1), 47-48.

- Kılıçarslan, E. (2019). *Naki Tezel'in "Türk Masalları" adlı kitabının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Siirt: Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı.
- Köksal, K. (2006). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık
- Mert, E. L. (2012). Anadili eğitimi - öğretimi sürecinde çocuk yazını ürünlerinden yararlanma ve masal türüne yönelik bazı belirlemeler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 1-12.
- Özben K. (1997). *Birleştirilmiş sınıf uygulamasında karşılaşılan sorunlar*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Sağ, R., Savaş, B., & Sezer, R. (2009). Burdur'daki birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin özellikleri, sorunları ve ihtiyaçları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 37-56.
- Talu, N. (1999). Çoklu zeka kuramı ve eğitime yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi* , 164-172.
- TDK. (2019). *TDK Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tuğrul, B., & Duran, E. (2003). Her çocuk başarılı olmak için bir şansa sahiptir: zekanın çok boyutluluğu çoklu zeka kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 24 , 224-233.
- Ültay, E., & Alev, N. (2017). Açıklama destekli REACT stratejisi ile ilgili öğretmen adaylarının görüşleri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 13(2), 803-820.
- Yıldız, M., & Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* , 1-14.

Ek 1: Araştırma İzin Belgesi

T.C.
SASON KAYMAKLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 99057789-51.99-E.6609240
Konu : Bilimsel Çalışma

28.04.2020

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
SASON

Müdürlüğümüze bağlı Erdemli Çay Kenarı İlkokulunda görev yapmakta olan Aykut NARİN(T.C. 28379239036)'in yüksek lisans kapsamında yürüttüğü *"Birleştirilmiş Sınıflarda Müzikli Masalın Ders Başarısı Üzerindeki Etkisi"* konulu çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı Aşağı Tekeverler İlkokulu, Aydınlık Yeniçakmak İlkokulu, Dereçi İlkokulu, Yukarı Dereköy İlkokulu ve Erdemli Çaykenarı İlkokulundaki öğrencilerle yaptığı, kurumumuzun bilgisi ve izni dahilinde olup, yapılan bilimsel çalışmanın yayınlanmasında sakınca olmadığı Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Uygun görüşlerinize arz ederim.
Cihan AYDIN
İlçe Milli Eğitim Özel Büro

OLUR
28.04.2020

Murat YAĞMUR
İlçe Milli Eğitim Müdürü V.

Yeni Halk Eğitim Binası Sason Devlet Hastanesi Yanı 72500 Sason-BATMAN
Telefon: 0488 461 24 95- 461 35 44 FAX : 0488 46135 43
e-Posta : sason72@meb.gov.tr web Adresi : http://sason.meb.gov.tr